

ŽIVA ZAJEDNICA

ŽIVA ZAJEDNICA

Siječanj / Januar 1982.

Broj 1 (28)

»LEBENDIGE GEMEINDE«
MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGSPUNKT FRANKFURT AM MAIN
CIJENA / PREIS 1,- DM
LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Mir nam podaj svoj, Gospode!

Gib uns Deinen Frieden!

Svijet u kojem živimo sigurno nije najbolji svijet koji je Bog mogao stvoriti iako su neki filozofi drukčije mislili. Čovječanstvo, ta velika zajednica braće i sestara, živi u određenom grču, gladi, svađama, nemiru. Od Drugog svjetskog rata na ovamo nabrojili su poznavatelji svjetske scene preko 120 velikih sukoba u kojima su ljudi s oružjem u ruci navaljivali na pripadnike svoje vrste. Poteklo je mnogo krvi, proliveno je mnogo suza, u crno se zavilo mnogo majki i žena, ostalo je bezbroj nezbriune siročadi. Je li čovjek čovjeku vuk ili brat? Stvarnost, na žalost, daje pravo ovom prvom dijelu pitanja.

Pa što se to s čovjekom događa, pitaju ozbiljni promatrači svjetskih događanja i ljudskih krvarenja. Što mu je?

Jedni kažu: doći će čovjek sebi, sigurno će doći. Bit će brat, bit će prijatelj, bit će čovjek. Kada? Ne znamo. Ali nadajmo se da hoće. No, višesetisućna povijest čovječanstva piše drukčije retke.

Nadali smo se da će s naukom, s civilizacijom, s kulturom stvari krenuti na bolje. I Crkva katolička klikće od radoći svaki put kad čuje da je čovjeku, bratu njezinu, bolje. Ali da! S tehnikom ne raste ona duboka ljudska radost, s civilizacijom ne korača pod ruku sreća, mir, spokojstvo. (nastavak na sl. str.)

Pomirenje i mir - zahtjev Isusova Evanđelja i potreba našega vremena

(nastavak s prednje str.)

I drago je Crkvi Ivana Pavla II kad bolnice sve više ljudi spasavaju, kad radništvo usvaja i posvaja zakone prirode, drago joj je kad god se i gdje god se čovjek u svojem stvarateljstvu dokazuje i ide naprijed. Ali ima puno znakova da čovjek čovjeku nije brat. Crkva Drugog vatikanskog sabora blagoslovile svaku uistinu socijalnu ideju i svaki socijalni pothvat i ponavlja s Izajjom: „Blagoslovljene ruke i noge navjestitelja i promicatelja mira, sreće, napretka“. Ali, mira nema!

Dok čitate ove retke, dotele zloguke raketne, stravične atomske i hidrogenske bombe koje su u stanju nekoliko puta uništiti svaki život na zemlji, drže na smrtonosnom nišanu svoje ciljeve – ljudi; dotele one stoje pripravne da unište život, čovjeka. O grđobe! Nijedna životinska vrsta na nešto slična nikada ne pomicala.

I sa svim naprednim snagama kojima je stalo do čovjeka, i sa svim ljudima dobre volje viče i zaklinje Isusova Crkva: zaustavite taj užas, tu stihiju, pustite da bez trauma, bez psihotekske živimo u miru, radu, radosti. Crkva moli velike ovoga svijeta da mačeve pretope u pluge, a kopila u ralice.

Ali, nju ideologije ne čuju dobro. Svijet je i dalje u neizvjesnosti, životi milijuna su u opasnosti. Zašto?

Ima puno tumačenja i pokušaja da se na to pitanje odgovori. Za nas je najvažnije i najtočnije ono biblijsko, kršćansko, crkveno: nešto s čovjekom nije u redu. Nije moguće da je čovjek ovakav mogao izići iz stvarateljske ruke Božje. Nešto se sudbonosna, tegobna i čudna moralno s njim dogoditi. I, dosljedno

učenju Pisma, dolazimo do tajne grijeha, do misterija iskonskog loma, do prve ljudske kostolomije.

Čovjek je iz srce Božjega morao izići, i izišao je, puno savršeniji, drukčiji. Ali se pobunio protiv Oca, popljuvao ga; pobunio se lonac protiv lončara i počeo ševeljati, gubiti se, mrziti, zlo činiti – i ne prestaje. Ali tko će dati srce kao što je Božje, tko li zamisliti ljubav koja je ravna njegovoj? Svoje remek-djelo Bog

ne ostavlja. I u punini vremena dolazi k ljudima Bogo-čovjek da im kaže istinu o Bogu, da im pokaže mjesto i značenje čovjekovo u svemiru. Dolazi, i moli, i kumi: ljubite se međusobno, poštujte se, svi ste vi braća – i crni i bijeli, i žuti i crveni, i siromašni i bogati – poštujte se, ne činite drugima ono što ne želite da oni vama učine, Oca ne zaboravite, ne zaboravite se vratiti k njemu – a k njemu može doći samo onaj koji je čestita, poštena srca, koji voli slobodu, istinu, koji ljubi pravdu i kojemu je stalo do „šaloma“, mira u smislu blagoslova, prijateljstva, istinoljubivosti, mira – ploda sređenih odnosa prema ljudima i Bogu. I Brat naš, Bog utjelovljeni ne prestaje ponavljati da je u Bogu smisao ljudskog življenja i umiranja i da je u njemu sve istinsko dobro, lijepo, veliko.

I da dokaže i pokaže kako ozbiljno misli, kako stoji iza svega onoga što je rekao, daje se razapeti, umire i uskrisava ne

propuštajući naglasiti da je Bog na strani nemoćnih, ubogih i onih koji mir tvore – takvi će se sinovima Božjim zvati. Svu svoju poruku sažimlje u riječi ljubav, ostavljajući je kao svetu oponuku svojima pa makar svi drugi drukčije misili.

A što se događa s njegovim učenicima koji se po njemu zovu kršćanima?

U svojim mukama i nevoljama, u svojim brigama i svojem egoizmu, u svojim sklonostima na zlo koje su naslijedili, i oni, doduše puno manje od drugih, zaboravljaju svoje počelo, svoje otkuljenje, svoj konačni cilj. I dopuštaju i njegovi da ih mržnja izgriza, da ih ljubomora mlati, da ih tuđe suze ne smiju. Zagledani u materijalno ne vide sunca i previdaju brata. Uspavani, o njemu računa ne vode; zapravo o sebi ga ne vode. Moderni idolopoklonci vole više vilu, auto, novac, sigurnost nego njega komu se jedino treba klanjati. Više im je stalo do svega opipljivog i vidljivog nego do Boga. I njegovi, tjerani nemirim i nesmirenjem, ižaravaju – nemir. A on je mir ljudski, u njemu samo postoji smirenje čovječje. Mnogi to neće razumjeti, ali njegovi bi trebali znati što znači riječ: „Mir vam svoj dajem, ne kao što ga svijet daje!“ Ne pacifizam, nego mir!

I ne preostaje nam u ovoj godini drugo doli moliti s pobožnim vjernikom: Vrati se, brate Bogo-čovječe, vrati se svom silinom svojom u svijet, u naša srca, vrati nam Oca kojemu nema mjesta u društima koja nastaju, vrati nam ljubav prema braći, vrati nam mir svoj da ne strahujemo, da ne očajavamo. Pomozni nam da živimo otkupljenije paće i čovječanstvo biti sretnije. Mir – šalom svoj nam podaj Gospode, jer, oslonjeni samo na ljudske snage, mi do njega ne možemo doći. A on nam je tako potreban. On je tvoj plan i tvoj naum s čovjekom! Uvjereni smo da bez tebe mira ne može biti.

h.

U ovom broju:

- Umro kardinal Šeper str. 3
- Čovjekoljublje nas obvezuje na rodoljublje str. 4
- Josip Kozarac, pisac Slavonije str. 5
- Iz naših misija str. 6–13
- „Bomba“ u crkvenoj klupi str. 14
- Pišu nam čitatelji str. 15
- Kroatische Weihnacht S. 16
- Bischof Moser appelliert S. 16

Katholikentag će raspravljati o strancima

Iz dokumentacije Centralnog komiteta njemačkih katolika za „Katoličko zborovanje“ (Katholikentag) u Düsseldorfu od 1. do 5. rujna 1982. godine, a koja je nedavno objavljena, proizlazi da će se ova ustanova na tom velikom katoličkom skupu podrobno pozabaviti suživotom i integracijom inozemnih stranaca u Njemačkoj. Bit će govora o

mladim stranicima, o njihovu školovanju, o pojавama netrpeljivosti i mržnje prema inozemicima, o potrebi ljudskog prihvaćanja stranaca i solidarnosti s njima, o poštivanju njihova jezika, kulture i drugih vrednoti. I domaćini i inozemci moraju više učiti jedni o drugima, rečeno je u dokumentaciji. Daj Bože, da ti razgovori urode plodom!

Umro kardinal Šeper

U Rimu je 30.12.1981. g. blago u Gospodinu preminuo, okrijepljen otajstvima umirućih, hrvatski kardinal dr. Franjo Šeper, bivši zagrebački nadbiskup i pročelnik Sv. kongregacije za nauk vjere. Pokopan je u zagrebačkoj katedrali 5. siječnja 1982. godine.

Blagopojni kardinal se rodio 2.10.1905. g. u Osijeku. Za svećenika je zaređen 26.10.1930. u Rimu gdje je doktorirao iz filozofije i teologije. Poslije smrti svete uspomene kardinala Ste-

Iz domovinske Crkve

pinca (10.2.1960.) imenovan je, 5.3.1960., zagrebačkim nadbiskupom. Kardinalom je imenovan 1965. g. a za pročelnika Sv. kongregacije za nauk vjere izabrao ga je papa Pavao VI osmog siječnja 1968. godine. Prije par mjeseci kardinal se zbog bolesti zahvatio na toj službi.

Kardinal Šeper je bio izvrstan svećenik i kateheta, pravi pastir povjerenoga mu puka i „izvježbani službenik Crkve koji je divno pomagao i nas i naše prethodnike“ (Ivan Pavao II). Dok je on bio za-

grebački nadbiskup i predsjednik Bis- kupske konferencije došao je prvi hravatski svećenik s putnicom u inozemnu pastvu (1965. g.). Rado je posjećivao raseljenu hrvatsku Crkvu. Svi se mi u Njemačkoj još dobro sjećamo njegova lipanjskog pohoda vjernicima u Stuttgartu i Aalenu.

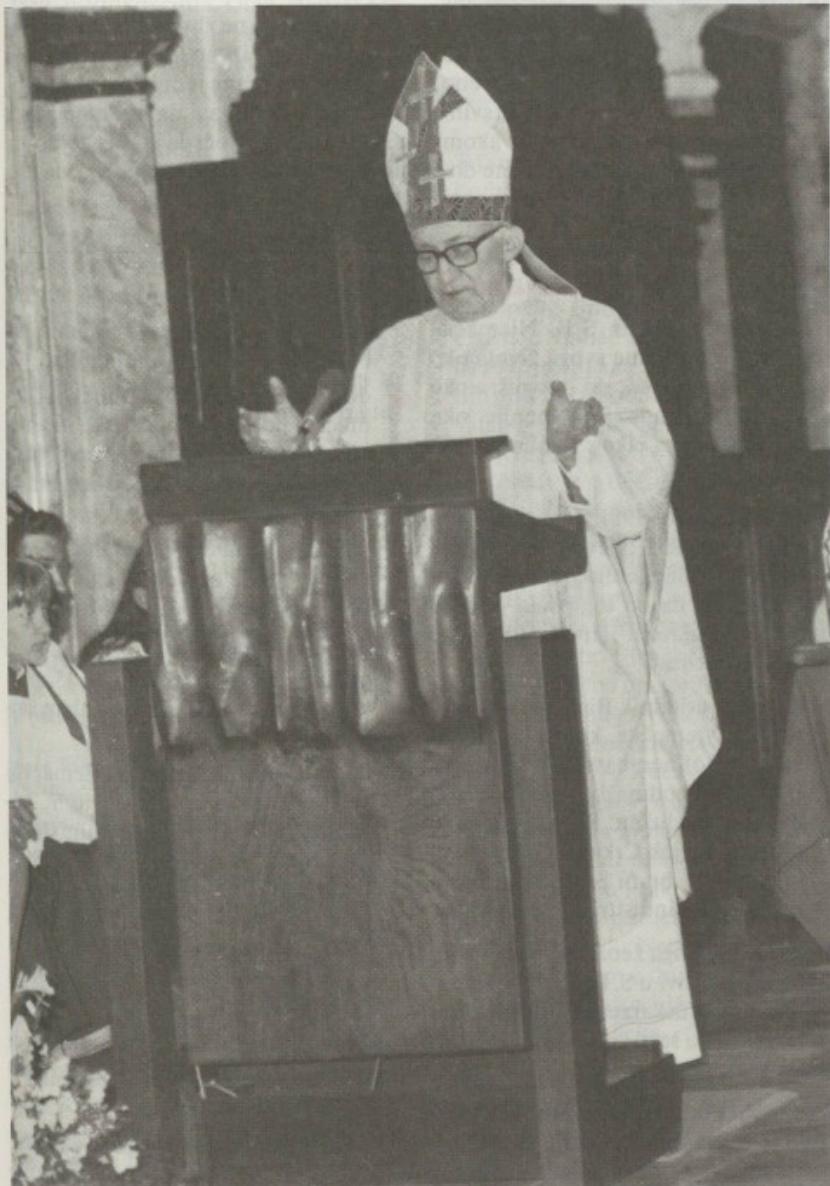
U subotu 2. siječnja služio je Sv. Otac Ivan Pavao II svečanu sv. Misu zadušnicu za našega kardinala u bazilici sv. Petra. Pred 21 kardinalom Papaje u homiliji koju je objavio „Glas Koncila“ između ostalog rekao: „Predan Kristu. Njegova pojava, njegova duhovnost, njegova dušobrižnost, njegova ljubav za Crkvu zablistaše u godinama II vatiskanskog sabora kojem je dao značajan doprinos... Neka je hvala Gospodinu koji svojoj Crkvi daje ljudi takva kova. Takav je bio čelik-značaj kardinala Šepere, snažan i nepokolebljiv poput nje- gove rodne Hrvatske kojoj je doista bio na čast cijelim svojim životom u službi Krista i Crkve.“

Na pogrebnim svečanostima 5.1.1982. u zagrebačkoj katedrali Svetog Oca je zastupao kardinal Bertoli. Svetoj Misi zadušnici koju je slavilo 35 nadbiskupa i biskupa (među njima 4 kardinala) te nekoliko stotina svećenika prisustvovalo je oko 15.000 vjernika. Nadbiskup Kuharić je u svojoj propovijedi rekao: „I danas on iz vječnosti gleda ovo mnoštvo koje ne može obuhvatiti ova stoljetna katedrala. Trebao bi nam veliki trg, trebale bi nam ulice grada Zagreba, da prime sve one koji bi željeli iskazati poštovanje prema kardinalu Šepisu... U tom našem kardinalu kucalo je srce svih katolika Hrvata za Papu.“

Na pogrebu su bili prisutni predstavnici brojnih vjerskih zajednica i državnih vlasti.

Počivao u miru Božjem!

Iv.

Kardinal dr. Franjo Šeper za vrijeme svečane sv. Mise na hodočašću u Ellwangen-Schönenbergu (Aalen) 14. lipnja 1981. g.

Josef Imbach: Živjeti u strahu - Teološke meditacije br. 7. Strah je jedno od temeljnih čuvstava našeg vremena, no svi toga nisu svjesni. Autor nam pomaže da ga svladamo. Cijena 10.- DM. Narudžbe i detaljnije informacije: Naddušobrižnički ured, Frankfurt ili Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

„Čovjekoljublje nas obavezuje na rodoljublje“

Dva dana prije Božića održao je zagrebački nadbiskup dr. Franjo Kuharić zagrebačkom kleru vrlo zapažen govor iz kojega prenosimo, prema AKSI od 31.12.1981.g., neke dijelove za naše čitatelje:

„...Ljubimo Crkvu. U njoj je punina Božja od koje svi mi primisimo. Ljubimo Crkvu jer je ona sveta; ona je uistinu sveta, makar vukla pod svojim okriljem kroz cijelu povijest mnoštvo grešnika, uvijek u nadi da ih oslobođi, uvijek raspolažući Božjim mogućnostima da ih posveti. Sveci nisu nikad optuživali Crkvu nego sebe što nisu dosta svedeti da bi njezino lice bilo ljestive, čistije, privlačnije...“

Nije čudo da i Crkva često puta kroz povijest, pa i danas, biva zaognuta Herodovom haljinom luđaka da bije ismijao svijet kao odabačeni ljudski otpad... Nije čudno da se i Crkvu optužuje da želi vladati, da se bori za vlast. Crkva se uistinu ne otima za bilo kakvu zemaljsku vlast. Ona nije politička stranka. Ona je Kristova Crkva... Crkva želi u svakom sistemu živjeti slobodno svoje poslanje posvećujući čovjeka Božjim otkupljenjem, odgajajući savjest ljudi za dobro, braneći nepovredivo dostojanstvo ljudske osobe i Božjih prava koja su temelj ljudskih prava...

Stoga, kada se napada bilo kojeg predstavnika Crkve prošlosti i sadašnjosti i kad mu se bez ikakva temelja lijepe najteže optužbe na obraz i na uspomenu, ne može se tvrditi da to nije protiv Crkve, da to nije protiv vjere. Isus je poistovjetio svoje apostole sa samim sobom: "Tko vas sluša, mene sluša; tko

vas prezire, mene prezire... Isto tako on Crkvu poistovjećuje sa samim sobom. Stoga nitko ne može biti dobromjeran prema Kristu ako nije dobromjeran prema Crkvi.

Zato samovoljne napadaje na predstavnike Crkve doživljavamo kao sijanje vjerske mržnje, posebno u duše djece i mladih. Makar se ti napadaji opravdavali u javnosti samo političkim motivima, oni su ipak svojim tonom i sadržajem upereni protiv Crkve i protiv vjere. Mi obavezom svoje vjere u Isusa Krista, a to je zakon naše savjesti, iskreno, bez bilo kakve računice, želimo dobro svakom čovjeku bez obzira na njegova uvjerenja; mi želimo isto tako iskreno dobro, u punom smislu te riječi, sa svim sadržajima njezina značenja, svakom narodu. Stoga ne možemo nikome dopustiti da nas optužuje za mržnju pre-

ma kojem čovjeku i bilo prema kojem narodu. Nitko nema pravo zamjeriti nam ako se osjećamo pripadnici svoga naroda i ako taj narod ljubimo i želimo mu iskreno dobro. Bogoljublje nas obavezuje na čovjekoljublje a čovjekoljublje na rodoljublje. Nikoga ne vrijedeđamo jer bi to bilo protiv Božjih zakona; isto tako imamo pravo u ime ljudskog dostojanstva zahtijevati od svakoga da nas ne vrijeda jer je to i protiv ljudskih zakona.

Često smo optuženi da djelujemo protuustavno. Neka nam se to dokaže. Mi pak s punim pravom tvrdimo da je sva kampanja koju smo slušali ove godine uistinu protuustavna ako smo pred zakonom svi jednaci...

Neka nas ništa ne zbuni. Makar dobivali opet udarce izvan Crkve, prištedimo unutar Crkve rane jedni drugima. Živimo u istini i ljubavi da budemo zaista Crkva koja svjedoči da je Bog došao, da je Bog prisutan, da Bog spasava, da Bog ljubi.”

Znate li

- da svaki građanin S.R. Njemačke potroši za vrijeme svoga života oko 36.000 tableta, da popuši oko 150.000 cigareta i da popije oko 540.000 čašica jakog alkoholnog pića.
- da je koncem 1981. godine na području S.R. Njemačko živjelo 647.000 prijavljenih građana iz Jugoslavije i da od tog broja više od 50% sačinjavaju Hrvati katoličke vjeroispovijesti.
- da je Predsjednik Biskupske konferencije Njemačke, koloński kardinal Joseph Hößner, navršio na Badnjak 1981. g. 75 godina života i da mu je mandat produžen. Poznato je kako on, prvi čovjek Crkve u Njemačkoj, neustrašivo brani prava stranaca u ovoj velikoj industrijskoj zemlji.
- da svaka druga žena koja je navršila 65 godina živi u S.R. Njemačkoj sama. Kod muškaraca je situacija bolja: tek svaki šesti živi u mirovinskom stanju sam.
- da svaki drugi odrasli Nijemac očekuje u šest sljedećih mjeseci pogoršanje svoga gospodarskog stanja. 49% odraslih gleda pesimistički u будуćnost, 5% se nuda poboljšanju privredne situacije a 43% ih misli da će stanje ostati nepromijenjeno.
- da prosječna radnička obitelj u Njemačkoj potroši za meso oko 160 maraka mjesечно. Za jelo i piće potroši njemački radnik oko 22% svoje mješevne plaće.
- da 80% njemačkih građana smatra da je zdravlje najveće blago, ali i da ih samo 7% živi aktivno zdravo.
- da su građani S.R. Njemačke u prošloj godini potrošili oko 15 milijardi maraka za lijekove, duhan i alkohol.
- da je Katolička Crkva u Njemačkoj svojom dobrotvornom akcijom „Adveniat 1980“ skupila za zemlje trećeg svijeta svotu od 137.823.980,- DM. Najveći dio tih prihoda sabran je na božićnoj kolekti (milostinji) 1980. godine. Točno: 117.373.245,08 DM. I tko će reći da Nijemci nisu skrt narod?!
- da je 1981. godine 15 milijuna ljudi umrlo od gladi i da ih je preko 800 milijuna gladovalo.
- da je u zemljama Evropske zajednice u godini 1981. bilo 9,9 milijuna nezaposlenih. Na S.R. Njemačku otpada 1 milijun i 700 tisuća.

Neumrl Pilate!

Nije važno što nije kriv. Čini od njega što drugi hoće i kad ga dovedu svezana, pitaj ga je li Bog.	Ako čuješ povike RASPNI GA, rasjni ga, ne ustajući sa stolice. Nakon svega operi ruke. Ti nisi kriv za osudu. Kriva je stolica.
Nevena, „Naši susreti“, Sinj	

Pisac slavonskih šuma i ravnica

Među hrvatskim piscima u drugoj polovici XIX. stoljeća isticao se Josip Kozarac, slikar Slavonije. Nije doduše stvaralac velikog opsega, ali je napisao male književne, umjetničke minijature, tople i neposredne, nezaboravne. Oblikovao se kao svijetao i lijep spomenik nastojanja čovjeka u doba, kad nitko nije htio vidjeti pravoga stanja u Slavoniji, i kad nitko nije htio shvatiti u čemu se sastoji rad za narod, a kakva treba biti književnost ako uistinu želi biti hrvatska.

1. Josip Kozarac rodio se 18. ožujka 1859. u Vinkovcima. Otac, štabski kraljički narednik umro je rano, kad su Josipu bile dvije godine. Zato se Kozarac sa zahvalnošću sjeća majke: „Majci toj imam zahvaliti mnogo dobru crtu moga značaja.” Pučku školu i gimnaziju svršio je u Vinkovcima, a po uspjehu obično je tapkao u zadnjem redu onih koji su uspješno pa i s popravkom svršavali razred. U Beču je zatim, uz neznatnu potporu, započeo studij šumarstva. Ondje je obolio od sušice, pa je od god. 1879. do svoje smrti 22. kolovoza 1906. službovao u raznim mjestima kao šumar, a stekao je i položaj nadšumara.

Književnim radom počeo se baviti god. 1875. Tada je u **Hrvatskoj vili** (br. 25 od 20. lipnja) objelodanjena Kozarčeva pjesma **Zmija**. Od tada pa sve do god. 1903. (**Vijenac**, br. 24 od 15. prosinca) svake godine objelodanio je Josip Kozarac po nekoliko svojih djela. Zanimljivo je pripomenuti da je Kozarac želio biti u književnosti nazočan kao pjesnik a ostao je u njoj kao pripovjedač.

2. U pregledu Kozarčeva rada, uz spomenute pjesničke pokušaje, treba spomenuti da je napisao pod Molierovim utjecajem **Tartufov unuk** (1879.), zatim još dvije drame: **Turci u Karlovcu i Tunja Bunjavilo** (objelodanjeni su tek god. 1939.); napisao je dva romana: **Mrtvi kapitali** (1890.) i **Među svjetлом i tmom** (1891.). Kao pripovjedač počeo se Kozarac javljati god. 1876. s pripovijetkom **Na ledu**, pa je zatim nastavio s **Pričama djeda Nike** i svake je skoro godine objavljivao svojih poznih radova, a zadnja pripovijest tiskana za piščeva životila je **Dvije sestre**. Među brojnim Kozarčevim pripovijestima treba spomenuti **U crkvi bit će poštovana, Biser**

Kata, Naš Filip, Krčelići neće ljepote, Slavonska šuma, Kapetan Gašo, Tena, Donna Ines, Mira Kodolićeva, Tri dana kod sina, Oprava i druge.

Josip Kozarac

Tri su sastavnice i odrednice oblikovale i održale Josipa Kozarca kao čovjeka i književnika. Prva je svakako njegovo podrijetlo, odgoj i staleška pripadnost. To je djelovalo na njegovo shvaćanje čudoređa, ljubavi i položaja žene u društvu. Jamačno otuda i Kozarčeva osuda postupaka u okvirima društvenih previranja kakva su se zbivala u Hrvatskoj općenito, pa i u Slavoniji. – Zatim je na Kozarčovo oblikovanje djeloval boravak u Beču. Taj boravak u gradu, središtu moćne Austrije, bio je samo intermezzo u piščevu životu, ali je ondje spoznao da mjesto naturalne i primitivne privrede hrvatskog sela treba uvesti novu, modernu te mjesto tro-poljnog sustava (svake godine trećina njiva ostaje pod ugarom) treba primjeniti intenzivnu privredu, melioracijom isušiti močvare i ritove, iskoristiti „mrtve kapitale”. – Treća sastavnica i temeljna odrednica vezana je za Kozarčovo djetinjstvo i spominje je u svome životopisu: „Prvu mladost proživio sam kao neobuzdan i divlji sin prirode. Od jutra do mraka potucao sam se po poljima i livadama... Nema ni ptice, ni zvijeri, kojoj nisam u dušu zavirio, o kojoj nisam znao zašto pjeva i plače, zašto mrzi i ljubi čovjeka...”

Ima li se na umu što je sve oblikovalo Kozarca, nije teško rezumjeti što je u neposrednom dodiru s prirodom, sa slavonskom šumom i prostranim livadama i njivama crpio građu za najljepše stranice svojih književnih ostvarenja te

da su mu doista najljepše stvari one, koje su – kako reče – „krv moje krvi, duša moje duše.”

Veoma često se piše o Kozarčevim **Mrtvim kapitalima**, djelu u kojem mladi Lesić raspravlja o potrebi preinaka u obradbi slavonske zemlje, suprotstavlja selo gradu, poljodjelstvo pak gladnom i neproduktivnom činovništvu. Ali sve Lesićeve ideje u romanu postaju rješenja „u svojoj kućici – svojoj slobodici” i kupnji imanja.

Najljepše stranice u **Slavonskoj šumi** napisao je Kozarac zanesen njenom ljepotom. Čini se da u hrvatskoj književnosti nema ljepših redaka o ponosnim, stoljetnim hrastovima i drugom drveću. Slikama iz života Kozarac se zaustavio nad **Biser Katom** i njenim životom, pratio je povijest lijepe **Tene**, mnoštvo slavonskih očeva i majki koji vide što se događa, kad u selo dođu tuđinci, prolaznici i namjernici željni bogatstva i koristi; svaki od došljaka „nije došao u Slavoniju da ostane uvijek u njoj, da bude članom te zemlje... on je došao da se okoristi onim što je u njoj lijepo i vrijedno...”, da se obogati, onda da rekne: **Zbogom ostaj, lijepa zemljo, ja te više ne trebam, ja idem u svoj kraj, u svoj rod, da potrošim ono što sam u tebi ubrao...**”

Spomenuto je već da je Kozarac zahvatio Slavoniju u širini njenih oranica, u ljepoti njenih šuma, poglavito život njenih ljudi. Možda i nije uvijek tražio uzroke ranama svoga zavičaja, ali je u njemu sazrijevao problem propasti Slavonije, tražio je način kako bi se popravilo i izlijecilo zlo.

3. U hrvatskoj književnosti Josip Kozarac ima svoje mjesto kao pripovjedač koji je u neposrednom susretu sa slavonskim selom bilježio previranja i križe u doba kad tuđinci obaraju šume, ruše obitelji, upropašćuju mladež. Kozarac je osjetio sukob sela i grada, trzaje seljačkih sinova u okovima nagodbenjačke Hrvatske.

Bolje od drugih pisaca, svojih suvremenika, Kozarac je osjećao prirodu, razumio je njen život, slušao je i osluškivao vječnu pjesmu svojih stoljetnih slavonskih šuma.

Među djelima često mu se spominju **Mrtvi kapitali**, ali su poznata i djela **Tri dana kod sina**, **Slavonska šuma** i **Autobiografija**. Iz niza djela moglo bi se izliti nekoliko antologičkih stranica hrvatske književnosti.

LUDWIGSBURG**Nedjelja radosti i blagoslova**

U nekim južnohrvatskim mjestima je običaj da sv. Luca „donosi“ darove. Na njezin blagdan u Ludwigsburgu su je zamijenili hrvatski dušobrižnici o. Ivan Dotur i o. dr. Metod Kelava. Treća, „radosna“ nedjelja Došašća, 13. prosinca 1981., uistinu je bila radosna za hrvatske vjernike u ludwigsburškom kraju. U Hrvatskom domu, sijelu tamošnje misije koja se prostire na području dvaju njemačkih dekanata i broji oko 7500 vjernika, otvorena je kapela sv. Nikole Tavelića.

Prije svečanosti mnogi vjernici s ljubavlju pripovijedaju: što je o. Kelava stekao za misiju, to o. Dotur umnaža. Napose ih hvale što potiču pravo do moljublje i ljubav prema svim sunarodnjacima, bez obzira kako se tko Богу моли или чак не моли. Sve veće iseljeničke nesloge barem se utišavaju pod krovovima misija i crkava te se svi bratski susreću.

Dva stoljeća hrvatske prisutnosti

Listine iz mjesne pismohrane kazuju da je dvorac herzoga Ludwiga, po kojem se grad i zove, gradilo i mnogo majstora iz Hrvatske. Novi naraštaji hrvatskih „gastarbajtera“ nedjeljom i blagdanom koriste Dvorsku crkvu, u kojoj je započelo prigodno slavlje. Zajedno s domaćinima, hrvatskim nadušobrižnikom Dukićem i kanonikom mjesne biskupije Adamom, misno je slavlje predvodio mons. Stanković, nacionalni ravnatelj za dušobrižništvo Hrvata u inozemstvu. Preko 600 nazočnika u njemu je vidjelo živi znak da se domovinska Crkva majčinski skrbi za iseljenike. Preko njega poslani pozdrav prvog biskupa Hrvata – metropolite hrvatskog glavnog grada Zagreba, mons. Kuharića, sve je ushitio.

Crkva – „kapitalist“ ili brižna majka?

Propovijed mons. Stankovića je bila izraz onoga što osjeća Božji narod. Sve je pozivao na življene kršćanske radosti, a zatim, usred kapitalističkog svijeta, pripadnici sve iseljenje hrvatske radničke klase od njega su čuli Papinu zahtjevnu riječ „da kapital bude u službi rada a ne rad u službi kapitala“. Ovakve riječi ohrabrenja iz Papine nove socijalne enciklike omogućuju im da budu radosni i kad za radost kao da ne-

ma mesta. Naši ljudi čitaju domovinski tisak, brižno prate tamošnje događaje. Uočavaju da objede i napadi na Crkvu ne prestaju. Najnovije je domovinski tisak danima prenosio opštine navode iz Lekovićeve „Krise indetiteta“, u kojoj se i ovo tvrdi: „I sama vlasnik krupnog kapitala, vatikanska država, odnosno Rimokatolička crkva, gleda na priliv jeftine radne snage iz manje razvijenih ili nerazvijenih zemalja... kao što na tu pojavu gledaju i svi drugi imaoči kapitala u zemljama s privrednom ekspanzijom, upravo radi održanja i povećanja te ekspanzije i ubiranja profita od nje“.

Opetovani pljesak je bio znak da iseljeno radništvo odbacuje takve „dušobriž-

„vlasnika krupnog kapitala“, preč. Adama, novog referenta za strance u biskupiji Rottenburg-Stuttgart, oduševio je „radnu snagu“. Na hrvatskom je jeziku ponovio Papinu molbu da iseljeni Hrvati ostanu vjerni svojim obiteljima, Crkvi i domovini; u toj je molbi iskazana prava nakana prema nama i ostalim strancima od strane cijele Crkve, a njemačke Crkve napose.

„Gdje laž ruča, tu ne večera“

Kanonik Adam je blagoslovio domsku kapelu, zapravo malo veću sobu. Bog hrvatskih iseljenika ima stan sličan njihovim obitavalištima, ali su ga hrvatske ruke s ljubavlju uresile.

Kanonik Jürgen Adam, referent za inozemce u biskupiji Rottenburg-Stuttgart, blagoslovio, u nazočnosti msgr. Stankovića i o. Dukića, misijsku kapelicu sv. Nikole Tavelića

nike“, jer su se bezbroj puta osobno osvjeđočili što su za njih misije, Crkva, svećenici, socijalni radnici i ostali crkveni djelatnici.

Slušajući kako pripadnici drugog iseljeničkog naraštaja poteško izgovaraju hrvatske riječi Molitve vjernika, mnogi su komentirali: bolje bi bilo da samozvani zaštitnici „gastarbajtera“ pripongognu rješavanju njihovih pravih i gorućih problema.

Pogača, bukara vina, klasje s trobojnicom, grb od cvijeća i drugi prikazni darovi na rukama mladih bili su znak doboke ljubavi i čežnje za domovinom, koju mnogi bolje upoznaše tek kroz hođašća. Završni govor predstavnika

Prigodom priredbom slavlje je do duboko u noć nastavljeno u domskoj dvorani. Mnogi nisu mogli ni ući, a svi poželiše čuti pjesme „Naših zvona“ iz Frankfurta, vidjeti kola u izvedbi domaće folklorne grupe „Branimir“, čuti tridesetak probranih zvonih glasica od inače stotinjak vjeroučenika, koji i pjevati u misiji uče. Zapravo, žele da ih pjesma i ples povede u lijepu, ostavljenu domaju.

Mi se dadosmo u potragu za ostalim sadržajima Doma, po Lekoviću ovako nabrojenim: „Biskupija nadležna za Ludwigsburg, kraj Stuttgart-a, sagradila je dom i misionarski centar i predala ga na korištenje rimokatoličkim misijama

HANAU**U pjesmi okupljeni**

Oni najvjerniji misije Hanau već odavna se tako nisu doživjeli kao na 5. prosinca 1981. Bile su ujedinjene dvije proslave. Za mališane i djecu „Nikolinjska večer“ tradicionalnim „dočekom sv. Nikole“ i njegovim simpatičnim dijeljenjem darova. U svom govoru dao je do znanja da darovi pripadaju samo najmarljivijima u posjećivanju crkve nedjeljom i najredovitijima na vjerouanu. 20-tak mladih veoma je ozbiljno shvatilo pobudne riječi i spremno su obećali rasti u dobroti. Koliko su

znali i mogli priredili su kratku akademiju, od početka do kraja franjevački obilježenu, za sve nazočne kojih je ovom prilikom bilo oko 60-tak.

Okupilo ih je zapravo slavljenje tzv. božićne proslave (Weihnachtsfest) za sve one koji se tijekom čitave godine okupljaju redovito svake nedjelje na službu Božju u dodijeljenoj nam crkvi Mariae Namen - središnja gradska crkva u predjelu In Bangert 6-8. Župnik o. Marijan htio je barem simbolički „nagradići“ revnost svojih najboljih vjernika pa je prvenstveno njima bilo namijenjeno ovo bratsko okupljanje u vjeri. No, naravno nisu ni drugi bili isključe-

ni, dapač prigoda je to bila za još dublje zbljžavanje i upoznavanje. Produbljivanje uzajamnog pripadništva u vjeri. Čini se da su ljudi baš tako i shvatili ovu proslavu, kako je župnik naglasio u pozdravnoj riječi nazočnima, pa su se i odazvali oni koji baš zaslužiše pažnju i malo čašćenje. Treba reći da nismo željeli biti isključivi. Vrata su naravno širom svima bila otvorena, jer proslava je bila namijenjena svim vjernicima. Ali odazvali su se zaista samo oni koji su trebali i koji zaista žive s ovom misijom: neki pet, neki deset godina. Prigodaje to uvijek misionaru da osjeti pulsiranje svojih vjernika, da nekako osjeti tko se više i radije odazivlje. Jednostavno, tko od naših katolika više živi, surađuje s misijskim centrom - kome je zaista stalo do zajedništva vjere ovdje u tuđini. Misionaru je to barometar vjerništva i crkvenosti za svakog pojedinog. Točno može razabrati tko su oni otuđeni, makar inače možda dolaze u crkvu, ali se eto nažalost boje svratiti i na ovakovu proslavu ovdje u misijski centar. A takvih imade ne malo. Takvima je tko zna tko napumpao uši svakavim neistinama, a ljudi naivni i lako-misleni, pa ne znaju razlikovati dobro od zla. Klone se i svetinja Crkve, jer žive u lažima, objedama i neistinama.

Sudionici naših crkvenih proslava uviјek demantiraju sve glasine. I ovog puta osjetili su se kao doma. U veseloj božićnoj pjesmi, makar još Božić nije bio, da bi se kolo ispreplelo domaćom narodom uz zvuke našeg harmonikaša Mate, dičnog Ere od Mostara. Nešto od ugodnog raspoloženja neka nam otkriju i popratni snimci ovdje priloženi.

o. Dominik K.

Skupina onih koji su u Hanau „nosili pjesmu“

iz Jugoslavije. U domu ima dvorana, prostorija za sastanke, župske prostorije, prostorije za socijalne radnike, biblioteka, čitaonica. Ima i stánove za misionare i za socijalnog radnika, dječji vrtić za 30 dece i dr...“. Dozajemo da je vrtić vlasništvo njemačke župe, knjižnica se tek uređuje, već mjeseciima svi traže stan za novog župskog suradnika; po svesrednoj pomoći svima dobro poznati socijalni radnik velikim je zajmom prisrbio stan...

Dvorana je jedina doista velika prostorija u Domu. Pokrajnja, omanja prostorija, te večeri također prepuna, služi za vjerouanu, a u slobodno vrijeme u njoj radni ljudi pobjadama na biljaru blaže brojne poraze u „gastarbajterskom“ životu. U drugim mjestima na području misije nedjeljne misne zajednice se mogu okupiti zahvaljujući dobroti nje-

mačkih župnika, a hrvatski vjeroučitelji predaju vjerouanu u školskim prostorijama.

„Iz Lekovićeva pera u Božje uši“

Mnogi govore onako kako smo u podnaslovu naveli i želete da hrvatski trud uz njemačku pomoći ostvari i još više. Ljudi želete u Domu, tom „kutku domovine“, uživati nakon teške „bauštelske“ svakidašnjice.

Zvuke zabave nadjačali su zvukovi u srcu zabilježeni: gromoglasna „Lijepa naša“ koja u tuđini zvuči kao velika tužaljka za domovinom i molitva-pjesma: „Sveti Nikola, moli za Hrvate, domu svome svi da se sretno vratre“. A do tada, dometnušmo, barem utišaj pustu poviku na Crkvu i njezinu djecu, da bi se svijetom čuo kliktaj naših radosti i nadanja.

P.

Jedna molitva sv. Franji

(poljskog sveuč. profesora ekologije i zaštite prirode, Sergiusza Riabinina iz Lublina)

Sveti Franjo,
siđi na putove turistâ!
Ukaži se jednim i slijepim masama!
Nadahnih
da ne jure,
da ne buče,
da ne prljaju,
da ne uništavaju!

(preveo s esperanta: I. Šponar)

WUPPERTAL**„Posjet” sv. Nikole**

Redovito kao i svake godine Hrvatska katolička misija u Wuppertalu pripremila je našoj djeci, našim radnicima i svima onima koji daleko od Domovine borave ovdje u „njemačkom Sibiru”, kako to reče Konrad Adenauer, božićnu priredub. Bilo je to 4.12.81.

U punoj sali vladalo je pravo, domaće, ugodno raspoloženje. Djeca, kojima je priredba prvenstveno namijenjena ponajviše su „smetala” tokom zabave. Njihova dječja neposrednost, otvorenost, vladanje prostorom i dječji nestaluci, unosili su pravu život i vedriju u veliku salu župe sv. Lovre u Wuppertal-Elberfeldu.

O. fra Berislav Nikić, misionar i voditelj misije, u svom pozdravnom govoru koji je izrekao na hrvatskom i na tečnom njemačkom jeziku, pozdravio je hr-

Nama koji smo sjedili kao gosti bilo je udobno i ugodno, uz dobru zakusku i piće te prijatan razgovor i čakanje, pratiti bogati program. Ali, koliki trudi i napor, koliko organizacionog smisla i iskustva leži iza svega toga, to znaju časne sestre i njihovi pomoćnici a posebno vođa folklornih grupe Pišta Babli. Iako kasno, najljepša hvala u ime svih nas „Gastarbeitera” s obje strane Wuppera i iz čitavog „Bergischeslanda”.

Muslim da uopće više nije potrebno govoriti o Wuppertalskim folklorašima. Oni su već poznati diljem čitave Njemačke i među Nijemcima. Njihovi nastupi koji su često puta na granici profesionalnoga, puni umjetničkog oduševljenja i amaterskog zanosa, izvornog ponosa, često puta otinaju dah. Isto tako dobivam dojam da su djeca iz folklorne grupe već umjetnički dorasla i sustižu svoje roditelje. Među njima ima nekoliko uočljivih talenata. Šteta što im je bina premalena pa se plesački zamah ne može do punine razviti.

koji je inače po svom konceptu monoton. Sve je te nedostatke razbijala ljubav i glumačka uživljenost djece.

Ove godine bilo je i muziciranja. Jedna djevojčica u narodnoj nošnji otpjevala je nekoliko pjesama. Poznato je da je Wuppertal tradicionalno mjesto dobrih i njegovanih muzičkih koncerata, pa eto tu glazbenu tradiciju kao da i naša djeca žele nastaviti. Često su puta ta naša djeca izgledala kao anđeli bez krila koji lebde među nama i nose u sebi našu budućnost.

Točka za točkom se izmjenjivala i svaka donosila nešto novoga i neki posebni doživljaj. Tombola je bila najživljva i najveselija iako svi nisu bili sretni dobitnici. Bicikl je bio najveći zgoditak.

Kad se na koncu pojавio sv. Nikola, sva su djeca bila na nogama napeto čekajući što će čuti i dobiti. Sv. Nikola je iskusan prijatelj djece pa je znao djecu i zabaviti, ponešto „gorka” kazati malim „svečićima” koji su sve brzo zaboravili kad su se pojavile pune vreće slatkisa. Sveti Nikola je ujedanput postao nemocan pa su morali drugi pripomoći da svatko bude zadovoljan.

Posebno je bina bila ukusno opremljena i okićena u lijepom i šarenom božićnom ugođaju kojim je dominirao lik sv. Franje Asiškoga.

Zabavni dio programa predvodio je instrumentalno-zabavni orkestar „VIS iz Düsseldorfa”. Umjetnički, znalački i po ukusu naše publike sviraju ti „momci” poletnu i otvorenu glazbu.

Čovjek ne smije zaboraviti pastoralno odgajni karakter ovakvih priredaba iako su one rijetke. Upravo ovdje se razvija društvena misao i zajedništvo koje je našim ljudima ovdje u tuđini potrebno.

Priredba je imala i duboki duhovni smisao pripreme za Božić jer se ovdje susreću i oni koji rijeđe dolaze na euharijsko slavlje u crkvu. Tu je prigoda i za prijateljski i domaći razgovor, mjesto kontakta i okupljanja. Tako se čovjek osjeti svoj i čitav.

Poslije službenog programa nastavio se ples do iza pola noći. Kako je razilazak bio u „sitne” sate kada ne vozi ni tramvaj ni wuppertalski „Schwebebahn”, taksisti su imali pune ruke posla. I oni su „osjetili” da je to „špica” zaradne sezone.

p. Lovro Šučić

Posvuda, a posebno u svojoj misiji, mladi i odrasli wuppertalski folkloraši oduševljavaju i zanose publiku

vatske i njemačke goste. Posebno je zahvalio gradskom dekanu i direktoru Caritasa papinskom prelatu Paulu Hanischu za posredovanje i pomoć u koničnoj adaptaciji i proširenju centra. Msgr. Paul Hanisch je već ušao u našu kroniku kao prijatelj Hrvata. On je u svom duhovno-pastoralnom nagovoru posebno naglasio duhovni smisao pripreve za Božić.

Igrokaz „Poklon pastira” smirio je po nešto već bučnu dvoranu zasićenu glazbom. Posebno je ugodno djelovalo vidjeti malu Katarinu Babli – od pet mjeseci – kako u improviziranoj štalici simbolizira novorođenoga Isusa. U toku igrokaza opazilo se da djeca, radije govore njemački, nisu zaboravila svoj materinski jezik. Bolji i jasniji izgovor unio bi više jasnoće i punine u igrokaz

DÜSSELDORF**Božićno slavlje u misiji uz kviz**

Za Božić otiđoše mnogi naši ljudi na svoja ognjišta, u rodni kraj, da slave sa svojima „porođenje Djetića od Djevice Marije”. Veliki broj ostade ih i ovdje u tuđini. Za njih priredismo Božićno slavlje u našoj misiji.

Program je održan u nedjelju, 20.12. u 17 sati poslije nedjeljne Mise koja je redovito u 16 sati. Do 22 sata u noći, koliko je trajao program, svatko je mogao doživjeti malo radosti koja mu je potrebna u često puta hladnoj tuđini.

Nakon uvodnih riječi o. Nikole Čurčiću, zbor mlađih i djece otpjevao je „Lijepu našu”. Isti zbor otpjevao je nekoliko božićnih i narodnih pjesama i na kraju zaslužio pljesak pune dvorane prisutnih, njih oko 400. Na klaviru je pratio pjevanje o. Jozo Župić.

Četiri djevojčice, četvrtašice: Kristina Batinić, Emilija Kozina, Blaženka Radelj i Nevenka Marinković pozdraviše kratkim recitacijama „malog Isusa” i zaželješe svima prisutnim „Sretan Božić”.

Publiku je oduševila i mlada folklorna grupa iz Wupertala s vrlo dobro spremljenim hrvatskim kolima iz Slavonije.

Na znak o. Jozu Župića zbor mladih su se pretvorili u divnu pjesmu koja je digla na noge 400 nazočnih vjernika

Božićna tombola bijaše radost za sve. Sretnicima pokloni, a ostalima nada da će ubuduće i oni imati sreće. Suza nije bilo.

Novost za sve prisutne bijaše i Božićni kviz. Pitanja su bila vezana za Isusov život. Dvanaest sretnika dobiše zaslужene nagrade.

I narodni guslar imao je svojih pet minuta. Okružen najmlađima otpjevao je ukratko uz gusle povijest Isusova rođenja.

Naš poznati VIS „Zagreb” unio je također posebno raspoloženje svojim sviranjem. To je bilo vrijeme plesa. Svi prisutni su na nogama. U pokretu. Treba se veseliti. „Život” je među nama i „On” nam snagu daje.

Za okrepnu tijela služilo se sendvičima i osvježavajućim pićima. Na odlasku kućama svi su nosili radost u srcu i želju da ovakvih programa bude još više.

Kroz program je vodio i animirao o. Nikola Čurčića. *Jozo Župić*

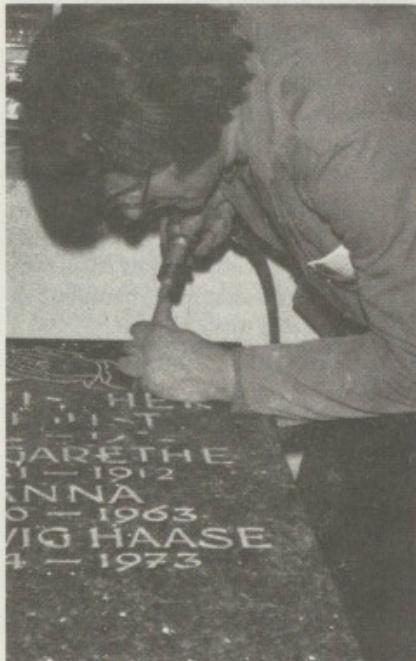
Uspom zabilježeno**Kako ukrasiti grobne spomenike?**

U ovom njemačkom društvu naši se ljudi, za razliku od nekih drugih stranaca, dobro snalaze. Ima ih na gradilištima, u tvornicama, u ugostiteljstvu. U obavljanju poslova ne plaše se konkurenциje svojih njemačkih kolega. Ima naših ljudi u sportu, može ih se naći među sveučilišnim profesorima, neki i neke su prvorazredni liječnici, kirurzi, neurokirurzi, zubari. Na njihovoj spretnosti i solidnom obavljanju posla zavide im njemački domaćini.

A ima naših ljudi i u specijaliziranim zvanjima u kojima se traže umjetničke kvalitete. Susreli smo tako nedavno u Stuttgartu Veselka Zavrzan-Kraljevića. On je klesar, kipar, pismorezac i umjetnički slikar. Već dugo godina izrađuje on i umjetnički oblikuje nadgrobne spomenike s velikim uspjehom.

Neke poznate njemačke ustanove umjetničkog karaktera koriste se usluga njegova talenta u svom radu. Najviše vremena ipak posvećuje umjetničkom ukrašavanju posljednih i sigurnih ljudskih prebivališta – grobova. I reče nam: „I naši ljudi umiru i počapaju se dijelom u Njemačkoj. Njihova rodbina uređuje ovdje, za masne novce, njihova posljednja počivališta. Ja sam, Bogu hvala, u stanju izići našem svijetu na ruku. Sve grobne ukrase i savjete dajem našim ljudima 45% jestinije od drugih. Pretplatnici Žive zajednice, Kane i Naših ognjišta ne moraju čak plaćati poreza na promet”. I nadoda: „Kvaliteta mojega rada ne zaoštaje ni najmanje za kvalitetom velikih firma koje ukrašuju grobove”.

Zainteresirani se mogu javiti na adresu: Veselko-Zavrzan-Kraljević, Nekkarstr. 140 B, 7000 Stuttgart 1, tel.: 0711/260236. *Iv.*

Veselko Zavrzan-Kraljević u svom atelijeu

WAIBLINGEN

„Jabuke prvog Božića”

Hrvatska katolička zajednica iz Waiblingena organizirala je 12. prosinca 1981. g. proslavu povodom sv. Nikole i ujedno i Božićnu proslavu. U toj prigodi se u župskoj dvorani crkve sv. Ante okupio veliki broj vjernika. Pripremljen je bogat program. Proslavu je otvorio prigodnim govorom fra Ivan Čupić. Najmlađi, njih 85, obradovali su se dolasku sv. Nikole i njegovim darovima. Nastupila je i dječja folklorna grupa iz Waiblingena koja je na oduševljenje nazočnih izvela nekoliko kola iz Slavonije i Posavine.

Vrhunac svega bilo je izvođenje igroka za „Jabuke prvog Božića” od J. Marinkovića. Tema je vrlo dirljiva i poučna, događa se na trgu Betlehema, uvečer prvog Badnjaka. Na jednoj strani je „Gavanka”, bogata, ohola gospodarica koja ima sve, ali mrzi ljudi i ne želi nikome pomoći; na drugoj strani „Sirotanika” bez igdje ičega, ali puna dobrote za bližnjega i ispunjena vjerom u Boga. Završetak je posebno dirljiv. Ta ohola,

Marija, Zdravka, Marija i Stanka u završnoj sceni igrokaza „Jabuke prvog Božića”

ponosna gospodarica, ostaje očarana Djetetom; Njegov sjaj prodire u dno njene duše, pada na koljena, duboko potresena prihvaća Ga i obećaje Mu pomoći da ovaj život učini lijepšim, a raj bližim.

Glumice i mali glumac u ulozi „Anđela” izvrsno su i uvjerljivo odglumili svoje

uloge. Prisutni su bili oduševljeni što su i pokazali burnim aplauzom.

Poslije toga bila je zajednička večera, a zatim zabava i ples. Sve je to potrajalo do kasno u noć. Ljudi su se razišli zadovoljni i veseli, noseći u srcima poruku igrokaza „Jabuke prvog Božića” da je konačna sreća i mir jedino u Bogu. Sr.

KÖLN Blagoslov i poslanje 4500 „Sternsingera”

Svake godine pred blagdan Bogojavljenje (Tri kralja) u katedrali u Kölnu skupljaju se mladi Sternsingeri iz cijele kôlnske biskupije da prime „poslanje” od svog nadbiskupa. Ovogodišnje poslanje primilo je 4.1. oko 4500 dječaka i djevojčica iz preko 400 župa nadbiskupije Köln prije nego su pošli pjevati od vrata do vrata svojih župnih zajednica. „Dreikönigssingers” 1982. ima za moto „Da djeca mogu živjeti”. Zato je kardinal Höffner pozvao mlade da svoju ovo-godišnju akciju skupljanja namijene za pomoći gladnoj djeci u Indiji.

Mladi iz Hrvatske kat. misije Köln (sa s. Majdom i p. Božom) bili su posebno počašćeni mjestom uz glavni oltar do kardinala Höffnera, biskupa Dicka i biskupa Frotza. Monika i Jozo, odjeveni u hrvatske narodne nošnje, predmolili su dvije molitve, jednu na njemačkom i jednu na hrvatskom jeziku. A pozdrav kardinala Höffnera upućen hrvatskoj skupini pred nekoliko tisuća mladih, u katedrali, bilje posebna čast 25-torici hrvatskih dječaka i djevojčica

kao i svim drugim članovima naše zajednice u Kölnu.

Kardinal Höffner kazao je mnoštvu mladih „Sternsingera”: „Budite nositelji ‘Zvijezde’. Pjevajte i pripovijedaj-

te o ‘Svjetlu’, o ‘Zvijezdi’, o Isusu Kristu! Nosite tu Zvijezdu u vašim srcima. Krista nositi u sebi znači i drugima ga donositi. Nosite veselu vijest ljudima dok budete išli od vrata do vrata.”

f.B.A

Hrvatska mladež u svečanom mimohodu ispred kardinala J. Höffnera u kôlnskoj katedrali

WILSBACH (HEILBRONN)**Susret s hrvatskom duhovnom glazbom**

Ponuditi danas vrlo izbirljivoj publici koncert na orguljama s potpuno nepoznatim kompozitorima spada u vrlo smione i riskantne poteze. Upravo to je bilo ponuđeno brojnim posjetiteljima koji su unatoč vrlo lošeg, sniježnog vremena 19. 12. 1981. ispunili evangeličku crkvu u Wilsbachu.

Na programu je bila hrvatska orguljska glazba 19. i 20. stoljeća; za ovo nječko podneblje potpuno nepoznat kulturno-glazbeni krug.

Fortunat Pintarić (1796.-1867.) bio je najstariji kompozitor na ovom programu. Kod njega je vidljivo kako na upravo originalan način ujedinjuje hrvatski glazbeni folklor s bečkom klasikom. S jedrim dudaš-kvintama ushitno zvuče njegove tri Pastorele, kratke melodije sa živahnim plesnim ritmovima. Drugo djelo spomenutog kompozitora bilo je Preludij i Fuga u d-molu. Početak sa snažnim akordima, da bi uslijedio razvoj vrlo upečatljivih motiva punih uksusa. Da nije ovaj kompozitor zaboravio na Bacha potvrđuje njegova Fuga koja očituje snažni dinamički uspon i poprična gotovo simfoniski oblik.

Meditativno, gotovo sanjarski, razgranao se zatim Andante sostenuto 1906. g. umrlog **Mile Cipra**.

Ostali kompozitori ovog programa pripadaju našem stoljeću. Od **Franje Dugana** (1874.-1948.), nekoc katedralnog orguljaša i direktora glazbene škole u Zagrebu, odzvanjala je Toccata u g-molu. Ovo kasno romantičko djelo vrlo je virtuzozno i zahtijeva od izvoditelja vrlo solidnu tehniku.

Među najznačajnije hrvatske kompozitore u prvoj polovini ovog stoljeća treba ubrojiti **Krstu Odaka** (1888.-1965.). Njegova Passacaglia snažna je i vrlo dojmljiva; divno je djelo.

Publika je naravno bila vrlo znatiželjna glede **Klobučareva** djela, glede Fantazije „Pjesme stvorova“ (skladano 1981. pri godom 800. god. rođenja sv. Franje i po prvi put izvedeno za Svečev blagdan na Ksaveru-Zagreb).

Da bi ljudi što bolje razumjeli ovo djelo čitao se tekst pjesme sv. Franje prije svakog stavka.

Zavijanje vjetra, žuborenje vode ili pucketanje vatre jednako su bili maj-

STUTTGART**„Nikola“ s djecom i roditeljima u gimnaziji**

Hrvatska katolička misija u Stuttgartu ove je 1981. godine svečano proslavila

sv. Nikolu u subotu 4. prosinca u dvorani gimnazije Mörike (Stuttgart). Veselo raspoloženje koje je na momente prelazi u pravo oduševljenje, ostao će u duhom sijećanju 500 djece i njihovih roditelja.

„Sv. Nikola“ je svoj posao dijeljenja darova i davanja savjeta izvrsno obavio

WUPPERTAL**Misionar svojim radom uštudio lijepu svetu novaca**

Nadbikupija Köln je prošle godine za dovršenje obnove kuće Hrvatske kat. misije u Wuppertalu dodijelila 60.000 DM. Na početku obnove je misionar p. Berislav Nikić u dogовору s inžinjerima mnoge stvari sam uradio. Um tom su mu jedan dan pomagali Marinko Naletić, Gojko Brkić, i Andrija Senkić. Na

taj se način uštedjelo 25.000 DM. U naknadnom dogovoru s predstavnicima nadbiskupije Köln koji su zaduženi za skrb oko katoličkih stranaca fra Berislav je s ušteđevinom nabavio novi namještaj za novo uređene prostorije Hrv. kat. misije u Wuppertalu. Osim namještaja nabavljeni su i druge stvari koje su potrebne za život i rad ove zajednice.

On od srca zahvaljuje svima koji su mu pripomogli kod ostvarenja ovoga plana.

storski zvukovno prikazani kao i dolazak „sestre smrti“, da se poslužimo originalnim izrazom sv. Franje. Ova izrazito jaka glazba prikovala je svakog slušatelja, iako je ovo Klobučarevo djelo napisano u jednom izrazito modernom glazbenom stilu.

Pjesma stvorova završava s jednim snažnim finale koji upućuje na francusku orguljsku glazbu. Sve glazbene komade na orguljama izvodio je profesor Andelko Klobučar. Njemu pripadaju najbiraniji komplimenti za sjajno izvođenje i prezentiranje hrvatske glazbene baštine, a župniku iz Affaltracha,

o. Veselku Lahneru, inicijatoru ovog koncerta, pohvala za smionu ali vrlo uspješnu organizaciju u kojoj su posebnu ulogu odigrali vrlo ukusno tiskani plakati.

Usput spomenimo da ovakve glazbene ponude pomalo postaju ovdje redovite sa svrhom kulturno-duhovnog odgoja vjernika.

Spomenimo još da je 20. 12. 1981. g. isti koncert u nešto skraćenom obliku održan i u Freudenstadt u zauzimanjem p. Josipa Tretnjaka, hrvatskog dušobrižnika.

S.R.

NEUSS

Proslavili smo Božić

Sniježilo je čitav dan. Priroda je također s nama slavila otajstvo rođenja Bogočovjeka.

12. prosinca, u velikoj auli Quirinus - gimnazije okupilo se preko 500 vjernika da zajedno sa svojim župnikom p. Tomislavom Dukom i svećenicima iz susjednih misija na svečan način doživi Kristovo rođenje. Uz ostale njemačke goste, našu proslavu uzveličao je svojom prisutnošću gospodin Josef Dusend, gradonačelnik grada Neussa i predsjednik mjesnog Caritasa.

Proslava je započela euharistijskim slavlјem iza kojeg je slijedio kulturno zabavni program. Zna se tko je najviše oduševio publiku: naša mlada folklorna grupa koja nam je izvela nekoliko slavonskih, posavskih i prigorskih kola. Za njima, naravno, nisu zaostajali ni naši mali glumci - djeca su uspješno izvela božićni igrokaz „Djeca pred jaslicama“. Pokonili su Isusu svoje najdraže što imaju: slatkise, igračke, svoje želje... „da uče dobro i ljube roditelje...“ Pažnju su privukle naše tri

Mlada folklorna grupa iz misije Neuss sve više prerasta u prave „profesionalce“.

Die neugegründete Folkloregruppe aus Neuss begeistert das kroatische und das deutsche Publikum.

djevojčice: Tijana, Suzana i Andrea. One su na frulama, uz pratnju orgulja, izvele nekoliko Božićnih pjesama. I mali dječji zbor pokazao je što zna zapjevati Betlehemsom Djetu.

Negdje u jeku raspoloženja pojавio se i sveti Nikola. Obdario je djecu bogatim

darovima i zaželio da bi sva djeca koja su večeras u dvorani ostajala redovito na vjerskoj pouci i nikada ne propustila nedjeljnu svetu Misu.

Po završetku programa, za ples su svirali „Slavuji“. Doživjevši radost zajedništva, razišli smo se iza ponoci. L. Zovko

LAGENFURT (Austrija)**„Matija Gubec“ proslavio 20. obljetnicu**

U prigodi 20. obljetnice osnutka održalo je Hrvatsko društvo „Matija Gubec“

iz Klagenfurta 14. studenoga 1981. godine folklornu večer na kojoj su sudjelovali i gradiščanski Hrvati (Tamburaško društvo) iz Hornsteina. „Matija Gubec“ je jedino hrvatsko društvo u Austriji koje je priznato od službenih vla-

sti. Pokroviteljstvo ove obljetnice preuzele su sve tri političke partije: gradonačelnik Guggenberger za ÖVP, podnačelnik Peterle za SPÖ i gradski vijećnik dr. Ferrari za FPÖ. Dvorana Radničke komore u Klagenfurtu bila je dupkom puna. Osim raznih delegacija Austrijanaca u narodnim nošnjama na priredbu su došle i skupine Bugara, Madžara i Rusa. Pjesme i kola iz svih krajeva gdje žive Hrvati oduševili su kako naše sunarodnjake tako i Austrijance i goste. Pjevanje hrvatske i austrijske himne duboke se zasijeklo u dušu svih nazočnih. Program je trajao od 20.00 do 23.30 sata. Neke točke su bile puno puta ponovljene na zahtjev publike.

Sutradan, 15. 11. održana je sv. Misa u Spitalskirche u Klagenfurtu. Nju je predvodio p. Franjo Pletikosić OFM, naš dušobrižnik za Klagenfurt i okolicu. Preko sv. Mise svirao je tamburaški zbor iz Gradišća. Bila je to ugodna novost za nas i za Austrijance. Crkva je bila ispunjena do posljednjeg mesta.

Na velikom zastoru glavne pozornice visile su tri zastave: koruska, hrvatska i austrijska.

Ing. Josip Djakić

Počasni gosti na proslavi „M. Gubca“. S lijeva na desno: gradonačelnik L. Guggenberger (drži ruke na stolu) sa suprugom, vijećnik dr. g. Ferrari sa suprugom, ing. J. Djakić i podnačelnik K. Peterle.

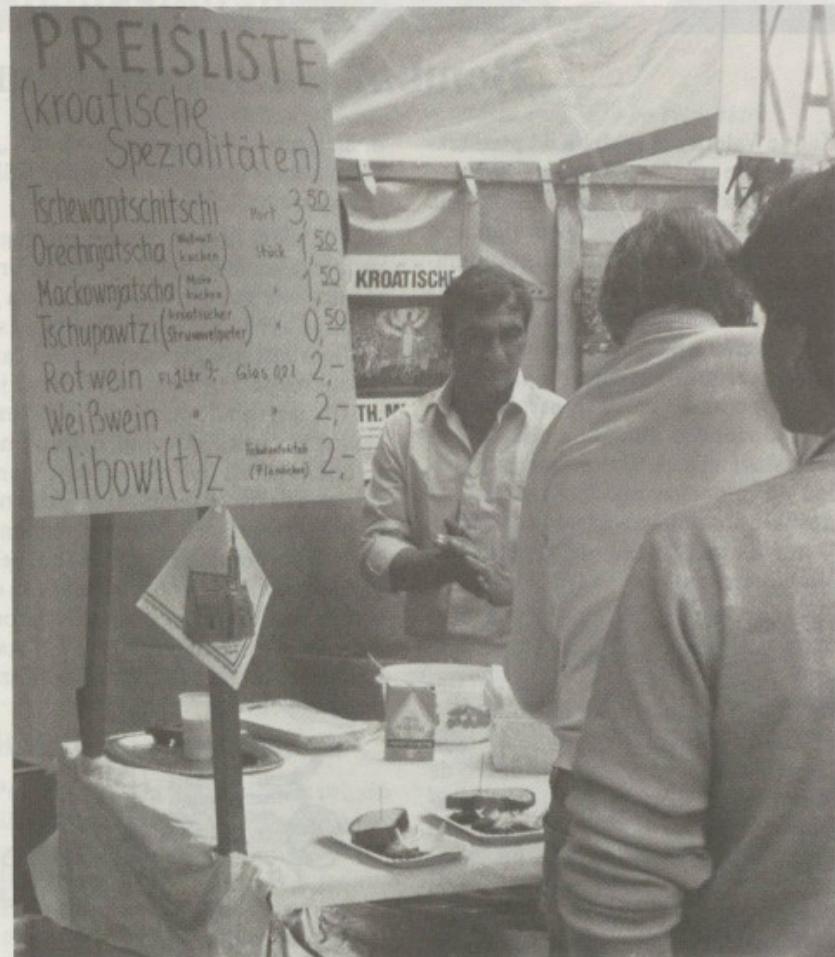
BAD SODEN

Solidarnost zajednice

„Nešto učiniti“ – samopomoć!

Hrvatska zajednica oporavilišnog gradića Bad Soden (Taunus) i okolice nije velika i broji tek nekoliko stotina vjernika. No ta je zajednica zapažena jer rado sudjeluje u aktivnostima mjesne katoličke i komunalne zajednice. U katoličkoj župi sv. Katarine svake 1. i 3. nedjelje hrvatski svećenik iz misije Frankfurt na Majni dođe služiti sv. Misu za naše ljude, kojih redovito bude i do 150 u crkvi. Naš sunarodnjak, koji je zaposlen pri gradu, a supruga kao sakristanka, uspjeli su da im njemačka župa nakon naše sv. Mise stavlja svoju društvenu dvoranu na raspolaganje, za sastanje, razgovor, dogovor i razonodu. Veseli su da imaju tu mogućnost, a žalosni što naši dušobrižnici rijetko kad imaju vremena barem malo ostati s njima, porazgovarati, posavjetovati, moguće im i pomoći u ostvarivanju nekih planova i aktivnosti te zajednice. Tako, govore zainteresirani, naša djeca bi se još radije okupljala, kad bi ih netko malo poveo i organizirao. Dođu ministri, dečki i djevojčice, kod svake hrvatske Mise i po njih osam, a nitko ih nije učio ministriranju. Došlo bi ih mnogo više, ali nemaju svi kuraže, bez prethodne vježbe posluživati „javno“, pred cijelom zajednicom, kod oltara. Svećenici velikog i raštrakanog frankfurtskog područja međutim su prepoznali. Ne dopisuju uvijek i svugdje, gdje ih naši ljudi traže i očekuju. U nekim stvarima sigurno će i tu laici morati posegnuti za samopamaganjem.

Jedna prigoda, istina tužna, da se u vlastitoj inicijativi „nešto učini“, zbila se u listopadu pr. godine. Član ove zajednice, Josip Sedak (36 god.) bio je na dopustu u Zagrebu i ondje poginuo u teškoj prometnoj nesreći. Nije se vratio više na „privremeni rad“ u Njemačku. Otišao je u Vječnu domovinu, ostavivši u svojoj zemaljskoj domovini dvoje nejake djece i u toj nesreći lakše ranjenu suprugu, bez izvora prihoda, prepustene sebi i svojima. Naša zajednica u Bad Sodenu shvatila ih je kao „svoje“. Njih 109, nekoliko Nijemaca, talijanskih, slovenskih, albanskih i srpskih prijatelja, skupili su u tjedan dan 3105 DM i predali to pokojnikovoj ženi koja je morala ovamo doputovati radi mirovine i socijalnog osiguranja. Pokojni Josip bio je obljubljen i kod domaćeg stanov-

Hilfsbereites und aktives Mitglied der kroatischen Gemeinde Bad Soden, Josip Sedak (36) starb bei einem Verkehrsunfall in der Heimat, am 15.X.1981, und hinterließ zwei kleine Kinder. Eine „Solidarität der Gemeinschaft“ zeigten in Bad Soden 109 kroati-

sche, deutsche, italienische, slowenische, albanische und serbische Freunde und sammelten für seine Frau binnen kurzer Zeit 3105,-DM. Auf dem Bild: Sedak am kroatischen Stand beim Pfarrfest St. Katharina 1981.

J. Šponar

ništva, rado je pomagao kad je hrvatska zajednica nastupala na njemačkoj Župnoj proslavi „Pfarrfestu“ (na slici ga vidimo za hrvatskim standom) i u raznim sličnim prigodama.

U listu „solidarnosti zajednice“ upisali su svoju pomoć: Mirko Andelić, Aziz Azizi, Marija Bandak, Bašić, Boro Bera, Marija Bodrožić, Petar Bodrožić, Ivan Brodar, Ivica Čalić, Ivan Condić, Likovan Čuljak, Marija Čuljat, Roko Damjanović, Ivan Derek, Stjepan Didić, Dino Reda, Ante Drmić, Drago Drmić, Stjepan Dvorneković, Obrad Filipović, Franjak Franić, Branko Furjan, Bono Galić, Mato Galić, Milan Galić, Ante Gašpar, Nikola Gojšić, Marijan Golubić, Ivan Grabarić, Grayche, Petar Grdić, Viktor Horvat, Vlado Horvat, Janko Hrenko, Olgica Ivanović, Jadro, Anda Janković, Ivan Janjić, Josip Jazavac, Jozo Jupić, Marica

Juričić, Ivan Jurić, Sefika Kapetanović, Ivan Karamatić, Pero Karamatić, Stjepan Katalinić, Günther Keibel, Ferdo Knezović, Jozo Knezović, Ljubo Knezović, Stjepan Kovač, Ivan Krčalić, Karl Krieger, Župnik Bad Soden - Neuenhaina Krieger, Slavko Kuzmanović, Blaž Labrović, Marijan Lagatoc, Petar Lekić, Familie Lehmke, hrv. dušobrižnik o. Luka Livaja, Luka Lončar, Milan Lončar, Stipe Lončar, Pero Mandorić, Karlo Marić, Andelko Markota, Misora, Anica Natra, Jovan Nikolić, Mijo Oporić, Branko Ožegović, Pascale, Franjo Pavlić, Jura Pavlović, Luka Pavlović, Dimitrije Perović, Mijo Petričević, Milan Pobić, Mirko Pobić, Slavko Polić, Zvonko Polić, Marija Poljak, Ivo Pranić, Ivan Predragović, Ante Protrka, Milan Protrka, Zdravko Protrka, Mate Sučić, Ljubomir Surlan, Josip Šalić, Vlado Širić, Peter Schillaner, Župnik Bad Sodenka Schleifer, Tomo Tadić, Tolić, Božo Tolo, Ivan Tolo, Slavko Tolo, Mijo Tomic, Franc Trakoštanac, Ivan Tvarog, Ivan Urban, Ante Vjeković, Alojz Wolfgang.

Popis darovateljâ, koji su tijekom 1981. poslali svoje doprinose za razne crkvene i dobrotvorne svrhe putem bankovnog računa br. 888 388 („SPENDENKONTO“, priznat pri nadležnom poreznom

ured) kod Stadtsparkasse Frankfurt am Main (Blz. 500 50102) objavit ćemo, zbog pomanjkanja prostora, tek u idućem broju.

Hrv. naddušobrižnički ured

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

„Bomb“ u crkvenoj klupi

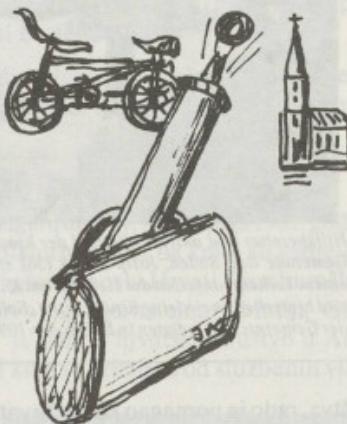
Kad je Valent dogurao bicikl pred crkvu, Misaje već bila počela, orgulje su se čule preko čitavog predvorja kao ljetna grmljavina iznad njiva. Valent priveže lancem zahrđali kotač uz željeznu ogradi, skine pomno starinsku pumpu i strpa je u platnenu tašku, uvijek prepunu kao vreća žita, u kojoj je prevozio čitavu svoju pokretnu imovinu. Na prstima se ušulja u crkvu, smjesti se na rubu predzadnje klupe, a omašnu torbu s pumpom stavi na pod. Vjernici odvrate pogled od oltara pa ispod oka povire na došljaka i onu njegovu čudnu tašku koja je udarila o kameni pod kao metalna kugla.

Par dana prije onog događaja u crkvi sv. Ante reče mi fra Jure, onako pol u šali, pola u zbilji: „E moj šjore, ja sam ti starinski pop. Sve one moderne mudrolije i liturgijske novotarije čine mi se koji-put baš smišnima. Znam i ja dobro da se svit minja! I Isus bi, ako ne bas „mercedes“, al’ barem fiću danas vozio, a ne magarca. Al’ svejedno ti ja ne volim one lipe fratriće s kravatom il’ prečasnu gospodu, što ritko pridikuju o Gospodinu Bogu, već vično razglabaju društvene i psihološke probleme prid naronom. Ni čudo, da u svitu više ne nađeš poštenu čovika! Država širi svoju ideologiju, a mi Rvati po bilom svitu gledamo kud ćemo. Pa kad čovik vidi cili taj arsenal laži i najciniji kleveta, onda bi najradije šakom usrid čela pa dovinuo, kako socijalistima tako kapitalistima: dica!”

Kad je one nedjelje fra Jure pošao na propovijedaonicu, Valent ode časkom pred crkvu da pogleda bicikl. Kako je često s biciklom stajao pred crkvom, držali jednog starog jedni za špijuna („Popisuje sve one koji idu u crkvu pa javlja dalje!“, šaptali ljudi), pa ga svi zvali špijun, a na drugoj strani imao glas „vođe emigracije“. Doživio je Valent i bolje dane u Njemačkoj, imao on već nekoliko „firmica“ pa prodavao nepismene radnike njemačkim poduzećima kao visokokvalificirane tesare ili zidare, vozio je dapače i vlastiti mercedes, a bio je više puta i „oženjen“ s lijepim, kradljivim sekretaricama. Ali to je „snig prošle zime“. Dok je Valent bio vani, susjed mu u klupi, Frane, gurne laktom Matu pa posegne za torbom na podu, ali je

odmah pusti „ka đava‘ svetu vodu“. „A ko zna, šta špijun nosi u toj vrići? Teška je ka‘ bomba!“

Nije da bi fra Jure bio prorok, ali njegova pučka predika onog dana, ako promislimo na kasnije događaje, imala je nešto proročkog: „Ne umišljaju sebi samo športaši, fratri, generali i političari, da cili narod živi samo od njihovi‘ junija, riči i planova, a sve drugo vrime samo životari ka‘ na robiji, čekajuć‘ nova herojska dila oni‘ nad sobom! Svi mi mislimo da narod nema drugi‘ briga nego pobožno prisluškivat što mi kanimo. Naši slavni političari, oni mali i oni veliki, oni miroljubivi i oni prijeteći – ka da stalno nose bombe u džepu! A narod? Narod Boži živi, radi i nada se u Boga – a živio bi dobro i bez sveg našeg filozofiranja i politike. Amen.“

Kad je Frane s Matom i drugima otišao k oltaru na pričest pa se vratili, a Valenta opet nije bilo u klupi, nego tu ležala samo njegova prepuna torba (opet on otišao van da pogleda bicikl), gurne on Matu pa veli: „Da vidimo, šta on to sakriva!“ Mate otvori oprezno tašku, ali jedva ju je odkopčao, kad iz nje iskoči nešto metalnog i okruglog pa se otkotrlja dalje. Oba problijede, skoče iz klupe pa kroz tihu crkvu poviknu: „Biži, narođe – tu je bomba!“

Nisu naši ljudi u inozemstvu ni gori ni bolji od drugih gastarabajera. Svuda na svijetu hara nevidljiva borba za kruh, za položaj, za ugled, vlast, za pobedu nad protivnikom, a i oružje je internacionalno: lažni glasovi, poluistinite vijesti, ocrnjivanje, kleveta („Strauss je čisti fašist!“, „Dio sam Stipi dvista maraka za pet redaka privoda!“, „Svi Srbi

su četnici, svi Hrvati su ustaše!“), samo je stil drukčiji. Sovjeti zatvaraju svoje disidente u radne logore Sibirije, Amerikanci likvidiraju protivnike više ekonomskim „bombama“, druge zemlje ocrnuju svoje neprijatelje u tisku i na televiziji dok ne nestanu iz javnosti. A naši „borci?“ Jedni druge tituliraju koljacima ili neprijateljima naroda i države, a bogme pukne s jedne strane i koja bombica, a s druge strane podmukli hitac iza leđa, ili kako bi fra Jure cijelu problematiku današnjice ocrtao: „Dica! Namisto da bratski podile ono malo što još na svitu imamo, oni iz puke zavisti unište i svoje i tuđe. Kažem ti ja: ništa drugo nego sve balava dica!“

Kad Frane i Mate poviknuli „bomba“, nastade u crkvi strašna panika. Ženske zavrnsnule kao da ih siluju, djeca proplakala, ljudi se razbježali jedni preko drugih i nisu stali nego sto metara od crkve. Fra Jure se na oltaru okamenio, stoji sam, svete hostije u rukama, a kad je opazio Valenta usred crkve s njegovom taškom i pumpom u ruci, padne na koljena pa zastrašen uzdahne: „Evala, nek ovaj bidni život završi s Isusom u ruci!“

Netko bio u međuvremenu nazvao njemačku policiju, ova smjesta uhapsila Valenta i odvela ga na saslušanje, a on se svom snagom odupirao i ponavlja: „A moj bicikl? Ko će pripaziti na moj bicikl?“

Nakon što su službeni organi stvar savjesno ispitali, saslušali Valenta i druge svjedočike i cijeli problem raščistili (doista, osim stare pumpe od bicikla nije u Valenta bilo ništa drugo metalnog) pa odtipkali s dva prsta iscrpni izvještaj, svi smo mislili da je događaj svršio kao veliki nesporazum i smijali smo se gromko kao kod aprilske šale, dok jednog jutra ne dotrči k meni u ured fra Jure pa mi sav uzbuđen baci svežanj internacionalnih novina na stol: „Vidi, pišu i o meni!“ Kako je bilo ljetno, pa novine nisu imale dosta zanimljivog materijala, štampa je dogođaj u crkvi sv. Ante naširoko opisala. „Politika“ je izašla s nadpisom: „Ustaše s bombama teroriziraju naše radnike na privremenom poslu u inozemstvu!“; neki emigrantski časopisi su debelim slovima donijeli: „Udba nastavlja s borbot protiv Crkve i Stepinca!“; a njemački tisak je slučaj različito komentirao, ali najčešće ovako: „Balkan sjedi na bačvi

Pišu nam čitatelji

Pismo - upozorenje

Slobodan sam nešto primijetiti. U prošlosti ste broju objavili nekoliko napisa i vijesti iz kojih se ne vidi gdje se i kad se radnja događala, a nedostaju i još neki drugi podaci da bi vijest doista i bila vijest. Molim Vas stoga da sve koji Vam dostavljaju vijesti i druge tekstove na zgodan način upozorite kako, osim dobre volje, treba uđovoljiti i nekim pravilima. Od svega je najglavnije da svaki tekst o nekom dogođaju sadrži odgovore na takozvanih 5 W (prema engleskim riječima: who, when, where, what, why), a to znači da treba uvijek napisati gdje se, kada se, zašto se nešto dogodilo te što se dogodilo i tko je u tome sudjelovao. Nadam se da ćete dobrohotno primiti ovo dobronamjerno upozorenje i „prenjeti“ ga terenskim suradnicima. Teo Š.

Liječnik savjetuje:

Bavite se pozitivnim mislima. Nezadovoljstvo, srdžba, ljutina, razočaranje prouzrokuju bolesno raspoloženje.

Njegujte harmoničnost u odnosima sa sobom i sa svojim bližnjima. Zdravlje zahtijeva razmišljanje i aktivno vladanje s obzirom na zvanje, tjelesnu opterećenost i ishranu.

Neka vam rad i slobodno vrijeme budu uravnoteženi. Nastojte uvijek i posvuda razvijati svoje stvarateljske snage.

Čuvajte se kronične preumorenosti. Velika žurba zahtijeva mir zbog duševne i tjelesne ravnoteže.

Opterećujte svoje mišice redovitim kretnjama.

Poslužite se uvijek nekuhanom biljnom hranom prije jela. Izbjegavajte teška jela. Ne uzimajte nikada puno soli, masnoće, tvorničkog šećera i tvoričke tjestenine.

Pospješujte rad krvotoka masiranjem, četkanjem te naizmjeničnim toplim i hladnim kupanjem.

Kontrolirajte redovito tlak i težinu.

„S barutom!“ Talijanske novine su pisale: „Misteriozna borba među političkim klikama!“

Samo se fra Jure smiješkao i sam sebi govorio: „Dica! Ama ništa drugo nego dica!“

Ivo Hladek

Umjesto čestitke primite ovu moju pjesmu:

Evo meni slavni Božić dođe,
A u gradu slavit ga ne znadu.
A ja ube moje gusle tanke,
Uze gusle, pjesmu zapopjava.
Čini mi se da sam u svom selu
I da vidim svu čeljad veselu,
Kako sjedi okolo Badnjaka
Od večeri pa sve do uranca.
Pucaju li puške džeparice,
Igraju li u kolu djevojke?
Otišao sam ja od kuće davno,
Ostavio svoje mesto malo.
Živio sam kano vuk u snigu
I za kućom uvik ima brigu.
Kuća mi je bila od drveta,
Nit sam imala biljca ni kreveta
Nego grane od jele zelene.
Moj Božiću, stare uspomene,
Ja sam mladić iz Hrvatske Južne,
Pečalbarske noći su mi tužne.

Dosta sam se ja po svitu skita,
Tri ti dila ja obiđo svita,
Ali mi je bilo najmilije
Rodna gruda moje Dalmacije.
Kad ću doći ja u misto rodno
Pa da mogu zapivat slobodno!
Zaguslit ću što mi srce želi
Da curice jadne razveselim.
Jer ja vidim da su se štuvalle
Što se nisu mlade poudale.
Molte Boga, cure neudate,
Da se momci zdravi kući vratre.
One cure što su bile male
Iza mene nejake ostale,
Sad narasle cure za udaju,
Nit ih znadem niti me poznaju.
Ostavljam dolare i marke,
Čekaju nas ostarjele majke.
Ovo spjeva Cicvariću Mate,
Momci moji, neka dobro znate. Essen

Badnji dan s ugostiteljima

Potaknut nekim primjerima iz prijašnjih godina misionar iz Hanaua o. Marijan priredio je na Badnji dan 1981. g. okupljanje svih ugostiteljskih radnika iz grada Marburga. Susret se održao u 16 sati. Naši domaćini, časne sestre Milosrdnice sv. Vinka, kao i inače već godinu i pol dana, učinile su sve da naš boravak u njihovoj kapelici koja se nalazi u krugu staračkog doma bude božićni, topao, ugoden. Ugostitelji su se u velikom broju radosno odazvali, jer oni na Badnjak i na Božić u Njemačkoj svetuju. Koliko god oni kroz čitavu godinu ne prijeđu crkvenog praga, jedva su dočekali ovaj trenutak da, kao kod kuće

nekada među svojima, osjete tajnu rođenja Sina Božjega. Silne su to stvari za život vjere. Vidjelo se to iz nabujale pjesme, gromoglasne, koja je nosila svu silinu trpkog pečalbarskog života. Božićna čestitka, vidjelo se, bila je poniranje u dubinu duše, kročenje k jaslicama, zapućivanje k Bogu. Sve skupa: susret ugostitelja u vjeri pokrenuo je i pokreće vjerske snage i silnice zapretane u dubinama ovih ljudi u punoj snazi, ali koji podnose tuđinu jer su pošli „trbuhom za kruhom“. Pa i na ovaj način zahvaljujemo ovoj šačici naših ljudi – ugostitelja, jer se uz njih odazvaše i brojni drugi koji se preko čitave godine ovdje rado okupljaju na svjedočenje, molitvu.

M.K.

Naši socijalni radnici svojim zalaganjem puno doprinose uspjehu naših misijskih proslava.
Na slici g. Barić s obitelji.

Kirche: Wir werden „Ausländer-Anwalt“ sein

Balingen, 14. Dezember 1981 (KNA). Für ein Stück praktizierter Gemeinsamkeit zwischen Deutschen und Ausländern sorgten 400 Teilnehmer am traditionellen deutsch-kroatischen Begegnungsabend des Dekanats Balingen. Der neue Ausländerreferent des Bistums Rottenburg-Stuttgart, Domkapitular Jürgen Adam, versicherte dabei, die Kirche verstehe sich als Anwalt der Ausländer, wenn für diese aus neuen Gesetzen negative Folgen entstehen sollten.

Rheinische Post

RH - Nr. 299 - Donnerstag, 24. Dezember 1981

MO - LOKALES

Von unserer Mitarbeiterin Hedi Meinecke

Pater Pavao zelebriert heute abend die Christmette in der Martinuskirche

Moers - Die Erinnerung an die alte Heimat ist die Kraft, die sie zusammenhält. Sie sind eine festgefügtes Gemeinschaft, der Kultur des Heimatlandes eng verbunden: Die kroatischen Landsleute, die weit verstreut am linken Niederrhein leben und arbeiten.

Eine „kroatische Weihnacht“ führt sie, die noch überwiegend vom traditionellen Glauben geprägt sind, heute abend in der Martinuskirche zusammen. Das schlichte Gotteshaus im Moerser Ortsteil Repelen wird bis auf den letzten Platz gefüllt sein, wenn ihr Landsmann und Seelsorger, der Franziskanerpater Pavao, mit ihnen und für sie nach Landessitte die Mitternachtsmesse feiert.

Brauchtum

„Sie bewahren ihre nationale Identität und pflegen in den Familien die Sprache und das Brauchtum ihrer Väter. So gehört zum Beispiel zum Weihnachtschmaus neben anderen Nationalgerichten und -getränken das am Spieß knusprig gebratene Spanferkel. Überdies wird das Fest bei uns besinnlicher und beschaulicher gefeiert als in unserem Gastgeberland.“ Das ist das Bild, das der kroatische Geistliche von den Menschen zeichnet, die aus der nördlichsten Republik Jugoslawiens an den Niederrhein kamen. Aber sie kamen nicht, um hier heimisch zu werden. Sie kamen, um in den Gruben der Bergwerke etwas mehr als nur

ihren Lebensunterhalt zu verdienen. Ihr Wunsch ist das eigene Haus - in Kroatien. Dafür leben, arbeiten und sparen sie, und versagen sich hier vieles. Sie leben und wohnen bescheiden. „Zu bescheiden“, stellt Pater Pavao bedauernd fest. Aber er versucht, seine Landsleute zu verstehen, sieht aber gleichzeitig auch die Problematik dieser Lebensform, sieht ihre innere Zerrissenheit, wie er sagt, und ihre seelische Not.

Das ist aber nur ein Problem. Das andere ist die Zukunftssorge, die die hier lebenden „Mitbürger auf Zeit“ belastet, die sie unfreimacht. Sie bedrückt die Sorge um den Erhalt ihres Arbeitsplatzes und die mit ihm gekoppelte Aufenthaltsgenehmigung, sowie die Aussichtlosigkeit, dann in der Heimat beruflich wieder Fuß zu fassen. „Es ist ein Leben zwischen Hoffen und Bangen.“ Aber der Ordensgeistliche resigniert nicht. Er ist ständig bemüht, das Fragment mit Leben zu füllen.

Dazu dient ihm vor allem die vor mehr als zwei Jahren eingerichtete kroatische katholische Mission in der Lintforter Straße in Repelen. Sie ist religiöser und kultureller Mittelpunkt der rund 7000 in der hiesigen Region lebenden Kroaten. Sie dient den Menschen, die losgerissen sind aus ihrer vertrauten Umwelt, oft isoliert und ohne Kontakte zu ihrer Umgebung in einem fremden Land leben, als Begegnungsstätte.

Aber auch hier wird Brauchtum bewahrt und gepflegt. Und wenn Feste gefeiert werden, dann bietet sich dem Besucher ein bunter, kroatischer Bilderbogen mit fröhlichen und heiteren Menschen, mit kroatischem Volkstanz, farbenprächtigen Trachten und kroatischer Volksmusik.

Das Zentrum ist ein Versuch der Initiatoren, eine Symbiose zu finden zwischen Gastgeber und Gästen. Und die Werbung um Verständnis für eine vielleicht fremdartige Kultur. Der Geistliche weist in diesem Zusammenhang darauf hin, daß eine Integration nur durch Verstehen und Verständnis möglich werde.

Kaplan in Essen

Pater Pavao - mit bürgerlichem Namen Pavao Ohrdalj - in der Nähe von Sarajevo geboren, kam vor fünfzehn Jahren in die Bundesrepublik. Sein ursprünglicher Plan - eine missionarische Aufgabe in Brasilien - wurde durch politische Unruhen in dem südamerikanischen Land zerschlagen. Sie verhinderte damals die Einreise. Bevor er vor fünf Jahren an den Niederrhein kam, arbeitete er als Kaplan in Essen. Bei seinen seelsorgerischen und sozialen Aufgaben - sein Gebiet reicht von Homberg über Kreifeld bis hin zur holländischen Grenze, wird er von der Sozialarbeiterin Ana Marjanovic und dem Pastoralreferenten Bela Tonkovic unterstützt.

Mladi Hrvatske kat. misije Köln uvijek su ponosni na svoju vjeru i na svoje narodno ime

Kroatische Weihnacht

Pater Pavao zelebriert heute abend die Christmette in der Martinuskirche

Der Franziskanerpater Pavao und eine kroatische Familie bei einer Kindtaufe in der Martinuskirche in Moers-Repelen.

Bischof Moser appelliert

An die Gemeinden und Verbände der Diözese appellierte Bischof Moser: „Lassen Sie in diesem schwierigen Jahr unsere ausländischen Mitchristen nicht im Stich. Seien wir uns alle dessen bewußt: Ein Stimmungsumschwung gegen die Ausländer könnte nur dann durchschlagen, wenn wir selber ihn mitmachen. Unser Nein dazu sollte im Konzert der öffentlichen Meinung einstimmig und unüberhörbar sein.“ Dies gelte im Blick auf alle Ausländer und ihre Familien. „Sie sind für uns nicht irgendwelche Fremden.“ Moser wies darauf hin, daß allein in der Diözese Rottenburg-Stuttgart 240 000 Ausländer katholischen Glaubens leben. „Ihre Kinder feiern mit unseren die erste heilige Kommunion und die Firmung. Sonntag für Sonntag feiern sie mit uns Eucharistie. Zeigen Sie ausdrücklich, daß wir zusammengehören. Am Tisch des Herrn gibt es keine Fremden.“

KNA, 7. Januar 1982

**ZIVAJE
ZAJEDNICA**

Herausgeber:

Kroatisches
Oberseelsorgamt
in DeutschlandSchreyerstraße 1 · 6000 Frankfurt a. M. 70
Telefon: (0611) 638213Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić
Redakteure: Pater Ignacije Vugdelija
Pater Bernardo DukićRedaktionsrat: Dragan Čuturić, Anto Jelić,
Marijan Kopić, p. Josip Mrkonjić, p. Stjepan
Pavić, Branko SimovićJahresbezugspreis: DM 10,-
Bankverbindung: Konto Nr. 129 072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (Blz. 500 50102)Satz: Fotosatz Service Bauredl
6082 Mörfelden-Walldorf
Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf